

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40219 8004 DE Zwolle

Stichting Platform Verantwoord Huisdierenbezit
p/a Natuur en Recht
Mw. mr. E. Philippi-Gho
Operatie Mannahof 5
2632 EL NOOTDORP

Afdeling Juridische Zaken

Postbus 40219
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42

Onze referentie
492-10749

Uw brief van
9 maart 2015

Uw referentie

Datum 18 augustus 2015

Betreft Beslissing op bezwaarschrift Wet dieren / Regeling houders van dieren

KvK-nummer of BSN

Relatienummer

Bijlagen
2

Geacht bestuur,

Op 10 maart 2015 heb ik het namens uw stichting ingediende bezwaarschrift ontvangen, gericht tegen de plaatsing van de soort konijn (*Oryctolagus cuniculus*) op tabel 1 van bijlage 1 bij de Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 28 januari 2015, nr. WJZ/15008282, houdende vaststelling van hoofdstuk 2 van de Regeling houders van dieren (hierna: de Regeling).

In deze brief vindt u mijn beslissing op uw bezwaar en waarom deze beslissing is genomen. In **bijlage 1** bij dit besluit vindt u de artikelen waarop de beslissing gebaseerd is.

Beslissing

Ik verklaar uw bezwaren niet-ontvankelijk. Dit betekent dat uw bezwaren buiten behandeling blijven.

Procesverloop

Met ingang van 1 februari 2015 is de Regeling in werking getreden.

Bij brief van 9 maart 2015 is namens de Stichting Platform Verantwoord Huisdierenbezit (hierna: PVH), een bezwaarschrift ingediend gericht tegen de plaatsing van de soort konijn op tabel 1 van bijlage 1 bij de Regeling.

Op 16 april 2015 heeft uw gemachtigde, mevrouw mr. E. Philippi-Gho van Natuur en Recht, in aanvulling op het bezwaarschrift twee rapporten toegezonden.

Vervolgens heeft op 22 juli 2015 een ambtelijke hoorzitting plaatsgehad, waarvan u bijgaand als **bijlage 2** het verslag aantreft. Tijdens deze hoorzitting heeft uw gemachtigde namens u uw bezwaren toegelicht.

Uw bezwaren

U heeft gemotiveerd aangegeven waarom u het niet eens bent met de plaatsing van de soort konijn op tabel 1 van bijlage 1 bij de Regeling.

Waarom deze beslissing?

De conclusie is dat uw bezwaren niet-ontvankelijk zijn. Hierna kunt u lezen waarom.

Wettelijk kader

Ingevolge artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren is het verboden dieren te houden die niet behoren tot door Onze Minister aangewezen diersoorten of diercategorieën. Ingevolge het vierde lid van artikel 2.2 van de Wet dieren zijn de hoofdstukken 6, 7 en 8 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van overeenkomstige toepassing op de aanwijzing, bedoeld in het eerste lid.

Ingevolge artikel 2.1 van de Regeling worden als diersoorten en diercategorieën, als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren, aangewezen de diersoorten en diercategorieën genoemd in bijlage 1.

Overwegingen

In bijlage 1 van de Regeling staan de aangewezen diersoorten en diercategorieën als bedoeld in artikel 2.1 van de Regeling. Deze diersoorten kunnen worden gehouden zonder respectievelijk met toepassing van soortspecifieke houderijvoorschriften (tabel 1 respectievelijk tabel 2 van bijlage 1 van de Regeling).

Het besluit tot al dan niet plaatsing van diersoorten en diercategorieën op de positieflijst, is op grond van artikel 2.2, vierde lid, van de Wet dieren vatbaar voor bezwaar en beroep. Uw bezwaarschrift richt zich echter niet tegen de plaatsing (aanwijzing) van de soort konijn op bijlage 1 van de Regeling, maar is enkel gericht tegen het feit dat deze diersoort kan worden gehouden zonder toepassing van soortspecifieke houderijvoorschriften. Nog daargelaten dat thans nog voor geen enkele diersoort op de positieflijst houderijvoorschriften zijn vastgesteld, zodat het nu (ook processueel) nog niet van belang is op welke tabel van bijlage 1 het soort konijn staat, merk ik op dat het al dan niet stellen van soortspecifieke houderijvoorschriften geen onderdeel uitmaakt van de aanwijzing als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren. Het bepaalde in artikel 2.2, vierde lid, van de Wet dieren is hierop derhalve niet van toepassing.

Het besluit tot het al dan niet stellen van soortspecifieke houderijvoorschriften, is een besluit inhoudende een algemeen verbindend voorschrift (avv). Ingevolge artikel 8:3, eerste lid, onder a, van de Awb juncto artikel 7:1, eerste lid, van de Awb kan hiertegen geen bezwaar en beroep worden ingesteld. Reden waarom uw bezwaarschrift niet-ontvankelijk is.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Vragen

Als u nog vragen hebt over deze beslissing, kunt u ons bellen op telefoonnummer 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

mr. J.C.M. Oudshoorn
Senior jurist Juridische Zaken Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Beroepsmogelijkheid

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een beroepschrift indienen. Stuur het beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA Den Haag. Voor de behandeling van het beroep brengt het College aan u een bedrag in rekening.

In sommige situaties kunt u digitaal beroep instellen bij het College via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Kijk op de genoemde site voor precieze voorwaarden.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Bijlage 1: Relevante wet- en regelgeving

Wet dieren

Artikel 2.2. Houden van dieren

1. Het is verboden dieren te houden die niet behoren tot door Onze Minister aangewezen diersoorten of diercategorieën.
 2. Bij algemene maatregel van bestuur worden de criteria vastgesteld op grond waarvan Onze Minister diersoorten of diercategorieën, bedoeld in het eerste lid, aanwijst.
 3. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden geregeld dat het verbod, bedoeld in het eerste lid, slechts van toepassing is op één of meer dierklassen.
 4. De hoofdstukken 6, 7 en 8 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing op de aanwijzing, bedoeld in het eerste lid.
- (...)

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 28 januari 2015, nr. WJZ/15008282, houdende vaststelling van hoofdstuk 2 van de Regeling houders van dieren

HOOFDSTUK 2. DIEREN DIE GEHOUDEN MOGEN WORDEN

Artikel 2.1 Positieflijst (huisdierenlijst)

Als diersoorten en diercategorieën als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de wet worden aangewezen de diersoorten en diercategorieën, genoemd in bijlage 1.

BIJLAGE 1. AANGEWENZEN DIERSOORTEN EN DIERCATEGORIEËN ALS BEDOELD IN ARTIKEL 2.1 VAN DE REGELING HOUDERS VAN DIEREN

Tabel 1 Positieflijst huisdierenlijst

Diersoorten die zijn aangewezen als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren die gehouden kunnen worden zonder toepassing van soortspecifieke houderijvoorschriften.

Tabel 2

Diersoorten die zijn aangewezen als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de Wet dieren, die gehouden kunnen worden met toepassing van soortspecifieke houderijvoorschriften.

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 7:1

1. Degene aan wie het recht is toegekend beroep bij een bestuursrechter in te stellen, dient alvorens beroep in te stellen bezwaar te maken, tenzij:
 - a. (...)

Artikel 8:3

1. Geen beroep kan worden ingesteld tegen een besluit:
 - a. inhoudende een algemeen verbindend voorschrift of een beleidsregel;
 - b. (...)

Bijlage 2: Verslag hoorzitting

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Secretariaat Juridische Zaken

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Verslag hoorzitting

Hoorzitting, gehouden op 22 juli 2015.

Behandeling van de bezwaarschriften van de Stichting Platform Verantwoord Huisdierbezit (PVH)

Bezwaarnummers: 492-10749; 492-10784; 492-12242

Aanwezig is: Mw. C.O. de Mooij (voorzitter)
Dhr. P.L.F. Bours (sr. beleidsmedewerker EZ)
Mw. M. Brobbel (sr. beleidsmedewerker EZ)
Dhr. E.G.H. Verviers (coördinerend Jurist EZ)
Mw. E. Philippi-Gho (gemachtigde stichting PVH)
Dhr. A.P. van der Kolk (dierenarts; deskundige)
Dhr. P. Eyma (deskundige)
Dhr. G. Spriensma (uitvoeringsexpert RVO)

Mevrouw De Mooij opent de hoorzitting en verwelkomt de aanwezigen. De hoorzitting betreft drie bezwaarschriften van de Stichting Platform Verantwoord Huisdierbezit (PVH). De eerste twee zijn gericht tegen de Regeling van de Staatssecretaris van 28 januari 2015, houdende vaststelling van hoofdstuk 2 van de Regeling houders van dieren. Het eerste bezwaarschrift richt zich tegen de plaatsing van het konijn (*oryctolagus cuniculus*) op tabel 1 van bijlage 1 van die regeling. Bezwaarschrift 2 richt zich tegen de plaatsing van de muntjaks (genus *munta*) en de spiesherten (genus *mazama*) op tabel 3. Bezwaarschrift 3 richt zich tegen het besluit van 27 mei 2015, waarbij de aanvraag van de PVH voor een beoordeling tot plaatsing op de huisdierenlijst van de grootoorspringmuis niet inhoudelijk in behandeling is genomen. Ze stelt voor om de bezwaarschriften één voor één te behandelen.

Mevrouw Philippi-Gho gaat hier mee akkoord. De indeling die ze zelf heeft gehanteerd in haar pleitnotitie behandelt eerst de muntjaks, daarna de spiesherten, vervolgens de grootoorspringmuis en als laatste het konijn.

Mevrouw De Mooij stemt ermee in om deze volgorde te hanteren. Ze is zelf niet bij het nemen van de bestreden besluiten betrokken geweest, en er zal tijdens de hoorzitting geen uitspraak worden gedaan over de bezwaarschriften. De beslissingen op de bezwaarschriften zullen te zijner tijd naar de gemachtigde worden toegestuurd.

Mevrouw Philippi-Gho vraagt welke termijn mevrouw De Mooij hiervoor in gedachten heeft.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat dit aan het einde van de hoorzitting besproken zal worden en geeft mevrouw Philippi-Gho het woord.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Mevrouw Philippi-Gho leest haar pleitnota voor. Het basisbeginsel dat centraal staat in de bezwaarschriften van de PVH is het Europese vrije verkeer van goederen tussen lidstaten. Een belemmering op het vrije verkeer van goederen is alleen toegestaan als de lidstaat bewijst dat het niet plaatsen van een diersoort op een lijst een inbreuk is op het welzijn van de soort. Dit bewijs moet per soort worden geleverd, moet reëel en gebaseerd op onderzoek zijn, en mag niet uitgaan van algemene beginselen. Ook moet worden aangetoond dat minder ingrijpende maatregelen onvoldoende zijn. Inmiddels is het duidelijk geworden dat deze vereisten niet door de Staatssecretaris aan de PEC noch de PAC bekend zijn gemaakt, met name niet het feit dat er aan de adviezen omtrent plaatsing op tabel 2 en 3 geen inschattingen en vooronderstellingen ten grondslag mogen liggen, laat staan principe-uitgangspunten, maar dat er steeds sprake moet zijn van duidelijk en wetenschappelijk onderbouwd bewijs dat de Nederlandse houderij een inbreuk vormt op het leven en de gezondheid van dieren of het dierenwelzijn. Gelet hierop heeft de PVH bij brief van 4 juni 2015 aan de staatssecretaris aangegeven dat het noodzakelijk is de reeds uitgevoerde beoordelingen te herzien omdat haar PEC-leden niet van de eisen op de hoogte waren.

Sinds 1 april 2015 staat een aantal muntjaksoorten op tabel 3 van bijlage 2 van de Regeling houders van dieren, waarmee het verboden wordt om deze te bezitten. Bij de beoordeling die hieraan ten grondslag lag is echter niet goed getoetst. De beoordeling is bijna helemaal gebaseerd op de *muntiacus reveesi*, terwijl deze soort niet op de positieflijst is gezet. De beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van een andere soort. Bovendien gingen de gebruikte onderzoeken over het gedrag van dieren in het wild, niet over dieren die worden gehouden zoals dat in Nederland gebeurt. Het oordeel dat muntjaks niet gehouden mogen worden omdat ze te snel last hebben van stress en dat ze zichzelf verwonden als ze worden gevangen is grotendeels gebaseerd op bronmateriaal over opgejaagde wilde muntjaks, in plaats van muntjaks in gevangenschap, die heel ander gedrag vertonen en heel anders worden gevangen. Ook informatie over verwondingen opgelopen door territoriaal gedrag zijn gebaseerd op onderzoek naar muntjaks in het wild. De PVH heeft zelf onderzoek uitgevoerd bij dierentuinen en muntjakhouders waaruit blijkt dat er geen sprake is van overmatige stress, verwondingen bij het vangen of verwondingen door territoriaal gedrag. Ook het risico op vitamine E-gebrek bij muntjaks is gebaseerd op niet-relevant onderzoek. Het houden van muntjaks is in Nederlandse dierentuinen zonder probleem toegestaan. Uit het arrest Reinheitsgebot blijkt dat het niet is toegestaan om een product (of een soort) in het ene geval wel toe te staan en in het andere niet. De PVH verzet zich tegen de plaatsing van muntjaks op tabel 3, maar wil wel dat alle dieren in Nederland op een hoog welzijnsniveau worden gehouden. Voor het welzijn van muntjaks zijn twee elementen essentieel: positieve socialisatie met mensen en voldoende ruimte. Deze elementen zijn aanwezig in de Nederlandse houderij, en de muntjaks vertonen op alle fronten gezond gedrag. De staatssecretaris heeft dus onvoldoende aangetoond dat het houden van muntjaks een gevaar is voor hun welzijn, en om die reden dienen de soorten van tabel 3 te worden verwijderd.

De heer Eyma heeft het grootste gedeelte van het onderzoek naar de houderij van muntjaks in Nederland uitgevoerd. Hij vermoedt dat hij hiervoor alle muntjaks die in Nederland worden gehouden heeft bestudeerd. De heer Eyma geeft aan dat het om ongeveer twintig muntjaks gaat, wat ook aantoont dat het een diersoort is die in Nederland alleen door specialisten wordt gehouden. Op basis van de informatie die de staatssecretaris aanleverde vermoedde hij dat de muntjaks gestreste en agressieve dieren zouden zijn, maar dit bleek niet waar te zijn. De muntjaks waren bijzonder gesocialiseerd met elkaar en met mensen. Er zijn wel eens schijngevechten tussen bokken, maar deze leidden nooit tot verwondingen. Ze vertonen weliswaar vluchtgedrag, maar dat is natuurlijk gedrag dat niet tot stress leidt. De verzorgers waarmee hij sprak gaven allemaal aan dat het houden van muntjaks geen inbreuk is op het welzijn van de dieren. De muntjaks slapen in verblijven met maar één ingang. Dit is ongebruikelijk voor een vluchtdier, en geeft aan dat ze zich veilig voelen in hun verblijven. De onderzoeken die worden aangehaald in het beoordelingsformulier schetsen een heel ander beeld van de muntjak en zijn niet gebaseerd op de Nederlandse situatie. Als voorbeeld geeft hij een onderzoek uit de Tokyo Zoo, waar op basis van een groep muntjaks die veel te weinig ruimte hadden wordt geconcludeerd dat ze territoriaal en agressief zijn. Muntjaks die op een correcte manier worden gehouden vertonen dit gedrag totaal niet. Hij concludeert dat er op basis van zijn onderzoek geen enkele reden te bedenken is waarom muntjaks op tabel 3 zouden moeten staan.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat als het onderzoek had aangetoond dat de muntjaks zouden lijden in houderijen, de PVH zich niet had verzet tegen de plaatsing op tabel 3.

De heer Eyma geeft aan dat hij geen persoonlijk belang heeft bij het al dan niet plaatsen van muntjaks op de lijst, maar zich enkel verzet tegen de methodiek die is gebruikt om deze beslissing te verantwoorden.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat de systematiek van de lijsten kansen biedt, zolang de staatssecretaris zich houdt aan de bepalingen van het Europese Hof. De situatie die nodig is om het welzijn van muntjaks te garanderen kan eenvoudig met houderijvoorschriften worden geregeld. Het meest logische zou zijn om muntjaks op tabel 2 te plaatsen.

Ook bij de spiesherten (*mazama*) voldoet de beoordeling niet aan de eisen. Ten eerste heeft het merendeel van het onderzoek geen betrekking op de onafhankelijke soorten of het genus *mazama*, maar op grazers en herten in het algemeen. Dit is in strijd met het criterium dat iedere soort individueel beoordeeld moet worden. Bovendien staan er meerdere herten en grazers op tabel 1, en kunnen uit dergelijk onderzoek dus geen directe conclusies worden getrokken over de plaatsing van een individuele soort. Ten tweede worden, net als bij de muntjaks, gegevens over dieren in het wild onverkort van toepassing geacht op gehouden dieren, terwijl dit simpelweg niet een-op-een vergeleken kan worden. Uit het Knoflookcapsule-arrest blijkt dat een algemene inschatting van risico's van een product niet genoeg is om een belemmering op het vrije verkeer van goederen te rechtvaardigen.

Net als bij de muntjaks heeft een representatief onderzoek naar het gedrag van dieren in houderijen niet plaatsgevonden. Aan het meest relevante onderzoek dat is gebruikt in de beoordeling worden ten onrechte conclusies getrokken over chronische stress bij *mazamas*.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

De heer Eyma voegt toe dat gebruik van de term "aantasting van welzijn" nooit kan worden ontleend aan een vangmoment, omdat deze term verwijst naar aantasting op een langere duur.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat er in het onderzoek van Decima niet wordt gesproken over serieuze gevechten tussen dieren, maar dat dit onderzoek in het excerpt wel wordt aangehaald om aan te tonen dat de dieren met elkaar vechten. Net als bij de muntjaks wordt de term "agressive behaviour" enkel geïnterpreteerd als vechten, terwijl dit een veel groter scala gedragingen beschrijft. Over de *mazama americana* en de *mazama gouazoubira* wordt beweerd dat deze niet te houden zijn omdat het nachtdieren zijn. Dit is echter onvoldoende bewijs: op tabel 1 staan meerdere nachtdieren, en verschillende nachtelijke soorten, zoals katten en gerbils, die zonder problemen als huisdieren worden gehouden. Net als bij de muntjaks wordt er over de *mazama* gesteld dat er groot risico op stress en verwondingen is bij het vangen, maar dit is alleen gebaseerd op algemeen onderzoek bij hertachtigen. Bovendien is dit niet representatief voor dieren in Nederlandse houderijen. Alle opmerkingen over problemen zijn onvoldoende onderbouwd en worden niet gesteund door de praktijk. Om al deze redenen moet de diersoort van tabel 3 worden verwijderd.

Mevrouw De Mooij vraagt of dit betekent dat de *mazamas* op tabel 2 moeten worden geplaatst.

Mevrouw Philippi-Gho bevestigt dit. De PVH is voorstander van duidelijke criteria over het welzijn van dieren die tegelijk mensen de vrijheid geven om de dieren op verantwoorde wijze te houden. Een duidelijk houderijvoorschrift is bovendien makkelijker te handhaven.

De PVH heeft de staatssecretaris gevraagd om de plaatsing van de grootoorspringmuis op de positieflijst te heroverwegen, en heeft hiervoor alle beschikbare documenten overgelegd. Toch heeft de staatssecretaris deze aanvraag niet in behandeling genomen, omdat de PVH niet heeft aangetoond dat de soort in Nederland wordt gehouden of gehouden zou kunnen worden. Volgens de standaard van het Europese Recht is het echter de lidstaat zelf die moet bewijzen dat een diersoort niet gehouden mag worden. Uit het Arrest-Bellon blijkt dat de aanvrager geen bewijzen hoeft te overleggen: de lidstaat zelf dient het onderzoek uit te voeren, en het negeren van de aanvraag is niet toegestaan. De keuze om de aanvraag niet in behandeling te nemen is direct in strijd met artikelen 34 en 36 van het verdrag betreffende de werking van de EU. Bovendien is het eisen dat een aanvrager het bewijs levert dat een diersoort gehouden zal worden een verboden maatregel volgens artikel 36. Het doel van het vrije verkeer van goederen is juist de mogelijkheid creëren dat een diersoort ingevoerd kan worden in een lidstaat. Ook hoeft de aanvrager geen belang aan te tonen bij een aanvraag; de lidstaat is degene die het vrije verkeer belemmert, en de bewijslast ligt bij haar.

De enige reden dat een aanvraag kan worden afgewezen is als de lidstaat kan aantonen dat het toestaan van de soort een bedreiging is voor het welzijn van die soort. De aanvraag had dus wel in behandeling moeten worden genomen.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

De situatie rondom het konijn is heel anders. Volgens de staatssecretaris kan deze soort zonder specialistische kennis worden gehouden, omdat het een productiedier en een gedomesticeerd dier is. Daarom is het zonder enige toetsing op tabel 1 van bijlage 1 geplaatst. Deze soort ondervindt echter ernstige en wijdverspreide welzijnsproblemen, die ook in meerdere onderzoeken aan de staatssecretaris bekend zijn gemaakt. Deze onderzoeken worden zonder verantwoording genegeerd, terwijl het hier juist wel gaat om representatief onderzoek naar dieren in de Nederlandse houderij.

Dat deze onderzoeken worden genegeerd kan niet worden gerechtvaardigd omdat het gaat om gedomesticeerde dieren, hetgeen in de beschrijving van de onderzoekssystematiek al is vastgesteld. Hierin staat immers wat onder domesticatie wordt verstaan. In een onderzoek naar 900 dieren in houdertijen, wordt gesteld dat domesticatie vereist dat een soort zich uiteindelijk aanpast aan mensen en de houdertijomgeving. Iedere diersoort moet worden getoetst aan de criteria van artikel 1.4, maar voor productiedieren als het konijn heeft deze toetsing niet plaatsgevonden. Dit ondanks recent onderzoek waaruit blijkt dat de omstandigheden in Nederlandse houdertijen dermate slecht zijn dat stelselmatig niet wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 1.4. De gemiddelde leeftijd van een gezelschapskonijn in Nederland is 3 jaar, terwijl een konijn 10 jaar oud kan worden.

Ze wijst op de discrepantie tussen de manier waarop de situaties van muntjaks en die van konijnen zijn beoordeeld. Alle door haar genoemde feiten worden bevestigd door het "Eindrapport inventarisatie van welzijnsproblemen binnen de sector bijzondere dieren", uitgevoerd in opdracht van de staatssecretaris. Hieruit blijkt dat het konijn de soort is met de meeste welzijnsproblemen in de Nederlandse houderij. Iedere toetsing aan de criteria van artikel 1.4 leidt tot de conclusie dat konijnen op grote schaal ernstige welzijnsproblemen ondervinden. Ze benadrukt dat als de situatie van het konijn blind zou zijn getoetst aan de voorgenoemde criteria, de soort direct op tabel 3 zou worden geplaatst. De PVH bepleit dat het dier minstens op tabel 2 geplaatst moet worden. Ze introduceert de heer Van der Kolk, die zal vertellen over de situatie van konijnen in Nederland.

De heer Van der Kolk is dierenarts en bijzonder expert op het gebied van konijnen. Ook doceert hij over konijngeneeskunde. De konijnen die hij in zijn praktijk ziet zijn van mensen die bijzonder goed voor hun dieren zorgen, waardoor de dieren tot wel 14 jaar oud kunnen worden. Daarnaast doet hij eerste-lijnwerk, waarbij hij mensen ontvangt die voor de eerste keer met een konijn aankomen. Hij geeft een voorbeeld uit de praktijk waarbij de eigenaar in verband met de hoge onderzoekskosten liever het konijn wil laten inslapen. Dit in tegenstelling tot hun kat waar ze honderden euro's aan uitgeven als hij ziek is. De echte kwestie is dat het konijn geen emotionele waarde heeft voor de eigenaar, die het konijn alleen koopt voor haar kind, in de hoop haar verantwoordelijkheidsgevoel bij te brengen. Dit kind is echter onbekwaam als het gaat om de noodzakelijke verzorging, en verliest al snel de belangstelling.

Een aantal oorzaken van deze problematiek zit in het konijn zelf. Stress, voeding en pijn zorgen ervoor dat bij veel konijnen het maag-darmkanaal stil komt te liggen. Dit leidt tot gasophopingen, waardoor de ingewanden worden opgerekt, wat nog meer pijn veroorzaakt. Hierdoor stoppen konijnen met eten, wat tot hun dood kan leiden.

Een dierenarts moet daarom altijd het darmkanaal van een konijn bekijken. Door het fokken hebben veel konijnen scheve tanden en kiezen die het verhemelte in kunnen groeien als het dier stopt met eten. Daarom is de narcose en een röntgenfoto noodzakelijk bij een onderzoek. Dit kost echter wel geld (een konijn is als huisdier duurder dan een hond of kat). Na de foto volgt meestal ook nog een prijzige behandeling. Eigenaren zijn niet bereid om dit te betalen, wat leidt tot grootschalige zorgonthouding. In een aantal gevallen helpt voorlichting, maar veel eigenaren druipen simpelweg af.

Hij geeft een zeer recent voorbeeld van een dierenpeciaalzaak bij hem in de buurt, die is gestopt met de verkoop.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat dit een aantal zaken duidelijk maakt. Ten eerste dat het niet toetsen van dieren omdat ze gedomesticeerd zijn misplaatst is, en ten tweede dat alle elementen waarom de muntjak en de *mazama* (ten onrechte) op tabel 3 zijn geplaatst in veel grotere getale aanwezig zijn bij konijnen. Als de positieflijst geloofwaardigheid wil behouden dient het konijn minstens op tabel 2 te worden geplaatst. De staatssecretaris had dit kunnen weten, aangezien alle genoemde rapporten in haar opdracht zijn gemaakt. Het beeld dat de heer Van der Kolk schetst is het algemeen heersende beeld rondom het welzijn van konijnen. Vergeleken met de excessen die (ten onrechte) worden geciteerd over de opvang van muntjaks zijn de hiervoor beschreven omstandigheden juist standaard bij de opvang van konijnen in Nederland.

Concluderend heeft de staatssecretaris zich niet gehouden aan de voorwaarden van het Europese Hof. De beoordeling van dieren die wel op de positieflijst zijn geplaatst berust op onrepresentatief en incorrect wetenschappelijk onderzoek, terwijl representatief onderzoek over de staat van het konijn juist niet tot plaatsing op tabel 2 heeft geleid, en niet eens is beoordeeld. Dit is in strijd met het beginsel van gelijke behandeling, aangezien is aangetoond dat domesticatie onvoldoende grond is om een diersoort niet te beoordelen. Het neerleggen van de bewijslast bij een aanvrager die een soort op de positieflijst wil laten plaatsen is direct in strijd met artikel 34 van het verdrag betreffende de werking van de EU.

Mevrouw De Mooij bedankt mevrouw Philippi-Gho en de deskundigen voor hun betoog. Ze vraagt of de PVH ook zou bepleiten om het konijn op tabel 3 te plaatsen, wat het een verboden diersoort zou maken.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat dit onhaalbaar en onwenselijk is, omdat dit een grotere maatregel is dan noodzakelijk. Met een aantal heldere houderijvoorschriften is het welzijnsniveau al significant op te krikken. Met vijf of zes eisen is af te dwingen dat een grote groep mensen geen konijnen meer gaat houden, of het correct gaat doen.

De heer Van der Kolk geeft aan dat regelgeving enorm zou helpen.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat die regelgeving al bestaat.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat dit dus niet het geval is.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat dierenmishandeling al verboden is.

De heer Van der Kolk geeft aan dat zorgonthouding al een misdrijf is, maar dat er in het geval van konijnen meer wetgeving nodig is.

Mevrouw Philippi-Gho wijst nogmaals op de discrepantie tussen de plaatsing van de niet-stressgevoelige muntjak op tabel 3 en het extreem stressgevoelige konijn op tabel 1. Hiervoor is nieuwe wetgeving nodig. Rechters zijn dermate slecht geïnformeerd dat ze niet kunnen inschatten of een konijn slecht wordt behandeld. De heer Van der Kolk vraagt of mevrouw De Mooij bekend was met wat hij vertelde.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat ze inmiddels al wat beter geïnformeerd is, maar dat ze begrijpt welke cultuur er heerst. Konijnen zijn erg knuffelbaar, maar mensen onderschatten in het algemeen hoeveel zorg een dier nodig heeft.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat het vreselijk moeilijk is om kwesties van dierenwelzijn afdgedwongen te krijgen voor de rechter, en dat handhavers hiervoor meetbare welzijnscriteria nodig hebben. Als het konijn niet op tabel 2 gezet wordt kunnen de eerder genoemde excessen niet bestreden worden.

De heer Van der Kolk verbetert haar: wat hij beschreef waren geen excessen, maar de gebruikelijke gang van zaken. Hij maakt ook honden en katten mee die zorg wordt onthouden, maar niet op zo'n grote schaal.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat er op een eerder moment al contact is geweest tussen RVO en de Stichting PVH, en vraagt of mevrouw Philippi-Gho hierbij betrokken is geweest.

Mevrouw Philippi-Gho bevestigt dit.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat er op een later moment nog wordt gezien, ook met betrekking tot konijnen, of er houderijvoorschriften aangewezen zijn. Ze vraagt hoe ze het huidige bezwaarschrift moet zien in de context van die latere bespreking.

Mevrouw Philippi-Gho antwoordt hier niets van af te weten. Er is overleg geweest, maar ze weet niet wat daar verder nog op volgt. Daarbij komt dat de PVH bevoegd is om bezwaar te maken tegen het konijn in tabel 1.

Mevrouw De Mooij vraagt of ze het bezwaarschrift kan zien als een aanbeveling, aangezien RVO nog gaat kijken naar de classificatie van productiedieren.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Mevrouw Philippi-Gho raadt aan om dit zeker te doen voor andere productiedieren, maar geeft aan dat uit haar bezwaarschrift duidelijk blijkt dat het onhoudbaar is om het konijn in tabel 1 te zetten, en dat ze dit graag ziet veranderen.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Mevrouw De Mooij geeft aan dat er nog geen houderijvoorschriften voor bestaan.

Mevrouw Philippi-Gho zegt dat dit inmiddels wel had moeten gebeuren. Wat betreft de invulling van de houderijvoorschriften is de PVH bereid om medewerking te verlenen.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat dit voor een later moment geldt. Er zijn nog geen houderijvoorschriften, dus of een dier op tabel 1 of tabel 2 staat maakt momenteel feitelijk geen verschil.

Mevrouw Philippi-Gho is het hier niet mee eens.

De heer Eyma stelt dat de plaatsing op een tabel wel aangeeft dat een dier is beoordeeld volgens bepaalde criteria.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat wat betreft het konijn het momenteel nog geen praktische consequentie heeft als het op een andere tabel wordt gezet, aangezien er nog geen houderijvoorschriften gelden.

Mevrouw Philippi-Gho merkt op dat dit alleen komt omdat het ministerie te laat is, aangezien de houderijvoorschriften er al in juni hadden moeten zijn.

Mevrouw De Mooij vraagt zich af wat het verschil zou zijn als de gegevens uit het bezwaarschrift worden gebruikt om de casus van het konijn nog eens te bekijken, en dit eventueel leidt tot een overplaatsing.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat de PVH van mevrouw De Mooij vraagt om binnen een zo kort mogelijke termijn het konijn op tabel 2 te plaatsen, en indien ze daar niet toe overgaat, er een beroep zal worden aangespannen bij de rechter.

Mevrouw De Mooij bemerkt enige boosheid bij mevrouw Philippi-Gho.

Mevrouw Philippi-Gho voelt zich aangevallen in haar bestuursrechtelijke en Europese rechten. De systematiek is dat in tabel 1 diersoorten staan die zonder specialistische kennis gehouden kunnen worden, in tabel 2 soorten die niet zonder specialistische kennis kunnen worden gehouden, maar waarbij een houderijvoorschrift voldoende is om het welzijnsniveau te garanderen, en in tabel 3 soorten waarvoor individuele toetsing nodig is. De criteria hiervoor zijn vastgesteld in artikel 1.4. Het verschil van inzicht zit enerzijds in welke dieren getoetst moeten worden, en anderzijds in hoe er getoetst moet worden. In haar bezwaarschrift geeft ze aan dat het konijn volgens deze regels in tabel 2 dient te staan, en dat als het ministerie hier niet toe overgaat, ze beroep indient bij de rechter. Ze begrijpt niet wat mevrouw De Mooij haar vraagt. Ze is al geschonden in haar Europese recht, en nu tornt mevrouw De Mooij ook aan haar bestuursrecht. Ze verzoekt mevrouw De Mooij om dit niet te doen.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat haar intenties alleen gericht zijn op het feit dat de casus omtrent het konijn nogmaals bekeken gaat worden. Er zal eerst worden gekeken naar zoogdieren op de positieflijst, en daarna naar het konijn.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat de termijn waarbinnen een besluit moet worden genomen vastgesteld is.

Mevrouw De Mooij vindt die discussie nu niet relevant. Mevrouw Philippi-Gho heeft drie heldere bezwaarschriften ingediend, en die zullen in ieder geval behandeld worden.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat het eerdere overleg zo abrupt is afgebroken dat ze er niet op kan vertrouwen.

Mevrouw De Mooij stelt dat van deze hoorzitting audio-opnames zijn gemaakt, en dat ze niet begrijpt waarom mevrouw Philippi-Gho hier niet op kan vertrouwen.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat ze haar termijn op beroep verliest als ze het verdere overleg afwacht.

Mevrouw De Mooij snapt niet precies wat ze hier mee bedoelt, aangezien de termijn van beroep pas ingaat als er een beslissing op de bezwaarschriften is genomen.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat ze er van uitgaat dat de uitspraak op het bezwaar tijdig binnenkomt.

Mevrouw De Mooij merkt op dat ze wat tijd nodig heeft voor het maken van een weloverwogen beslissing. Daarom is er ook een hoorzitting georganiseerd. Om deze reden is ze ook enigszins verbaasd over de ingebrekestelling die mevrouw Philippi-Gho haar heeft opgestuurd, omdat ze nog in gesprek waren over het vaststellen van een definitieve datum voor de hoorzitting.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat dit dermate lang duurde dat ze dat een noodzakelijke maatregel vond. Als ze dat niet zou doen verliest ze de mogelijkheid om dingen binnen een bepaalde termijn te vergen van het ministerie.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat mevrouw Philippi-Gho formeel in haar recht staat, maar dat ze op dat moment nog in de fase zaten om in overleg een definitieve datum voor de hoorzitting vast te stellen. De intentie was om de hoorzitting te plannen in juni, maar door de verschillende agenda's van een ieder is het uiteindelijk 22 juli geworden.

Mevrouw Philippi-Gho geeft toe dat mevrouw De Mooij maar een paar dagen buiten de termijn zit, maar dat ze bekend is met het ministerie en weet hoe lang zaken kunnen duren als je als bezwaarde niet de instrumenten gebruikt die je tot je beschikking hebt. Blijkbaar was de ingebrekestelling noodzakelijk om een datum te krijgen.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat mevrouw Philippi-Gho wist dat zij nog bezig was een datum te plannen. Het bevreemd haar dat ze direct een ingebrekestelling kreeg toegestuurd toen het haar een week niet lukte om een datum te sturen.

Afdeling Juridische Zaken

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat dit simpelweg het bestuursrecht is.

Datum

18 augustus 2015

Mevrouw De Mooij stelt dat de stichting PVH ook is vertegenwoordigd in de Plaatsing Expert Commissie (PEC), waarin gezamenlijk de excerpts en de argumentenkaarten van de verschillende diersoorten worden doorgesproken. Ze vraagt zich af hoe dat gegeven zich verhoudt tot het tweede bezwaarschrift.

Onze referentie

492-10749

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat de commissie onder grote tijdsdruk werkt en dat de leden zich niet bewust waren van de Europese wetgeving die ze heeft aangehaald. Ze hebben hun advies gebaseerd op de documenten die ze hebben gekregen, maar de toetsing in de praktijk heeft niet plaatsgevonden, omdat de leden niet wisten dat dit een vereiste was. Vandaar dat de PVH op 4 juni per brief heeft aangegeven dat de beoordeling moet worden herzien.

Mevrouw De Mooij vraagt waarom de PVH de gegevens die het nu voorlegt niet tijdens de beoordelingsprocedure heeft aangehaald.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat van de PEC verwacht werd dat ze werkten binnen een hun voorgelegd systeem, en dat het dus onmogelijk was om bijvoorbeeld een veldonderzoek in te stellen. De heer Bours heeft voorgesteld om een onderzoek in te stellen dat alle partijen tevreden zou stellen. Niet alle leden hadden echter de tijd en mogelijkheden om de Europese jurisprudentie door te spitten. De meeste leden hebben zich beroepen op het Andibel arrest, zonder te kijken naar de criteria. Het systeem van positieflijsten is welbekend in Nederland, maar de Europese eisen hieraan zijn nog niet bekend. Zodra dit duidelijk werd was het voor de commissie duidelijk dat de beoordeling onvoldoende was.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat dit haar vraag beantwoordt. Ze vraagt aan de andere leden of er nog vragen zijn. Deze zijn er niet. Ze vraagt of er van de kant van bezwaarde nog vragen zijn, maar deze zijn er ook niet. Al het ingebrachte zal worden meegenomen bij het maken van een beslissing op de bezwaarschriften. Ze stelt voor om binnen vier weken een beslissing te nemen op alle drie de bezwaarschriften, dus uiterlijk 19 augustus.

Mevrouw Philippi-Gho gaat hiermee akkoord, en vraagt of ze dit voornemen op schrift wil stellen.

Mevrouw De Mooij stemt hiermee in. Verder zegt ze toe dat er een verslag zal worden gemaakt van de hoorzitting, welk verslag zal worden meegezonden bij de beslissingen op de bezwaarschriften.

Mevrouw De Mooij herhaalt haar voornemen om binnen vier weken een beslissing te hebben.

Mevrouw Philippi-Gho herinnert haar eraan dat dit de dwangsom niet opheft.

Mevrouw De Mooij vraagt of de termijn van vier weken aanleiding is om de ingebrekestelling te laten vervallen.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat ze dit met haar cliënt moet overleggen.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat ze begrijpt dat mevrouw Philippi-Gho uit is op een snelle afhandeling, en dat ze daar zelf ook naar streeft. Als het doel van haar ingebrekestelling zo bereikt is, zou dat voldoende reden zijn om die terug te trekken?

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat ze het zal overleggen met haar cliënt.

Mevrouw De Mooij geeft aan dat behoudens omstandigheden er binnen vier weken een beslissing zal zijn.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat als dit voornemen op papier komt te staan, ze met haar cliënt zal overwegen of de ingebrekestelling kan worden ingetrokken.

Mevrouw De Mooij zegt dat de PHV binnen zes weken na de beslissing naar de rechter kan gaan om deze aan te vechten, mochten ze het er niet mee eens zijn.

Mevrouw Philippi-Gho geeft aan dat haar cliënt woonplaats in Nootdorp verkiest voor de beroepsinstantie. Dit scheelt reistijd in het geval er een beroep wordt aangespannen.

Niets meer aan de orde zijnde bedankt Mevrouw De Mooij de aanwezigen voor hun toelichting en sluit zij de hoorzitting.

Afdeling Juridische Zaken

Datum

18 augustus 2015

Onze referentie

492-10749